

## **Lausunto valtuustoaloitteeseen:**

Lukion oppilasmäärän kasvattaminen ja tyhjiään olevan koulurakennuksen hyödyntäminen

Lukio ja sivistystoimi pitävät erittäin myönteisenä, että valtuustoaloitteessa on osoitettu kiinnostusta lukion kehittämiseen ja sen tulevaisuuden turvaamiseen. On hyvin arvokasta, että lukion merkitys kunnan elinvoimalle tunnustetaan ja että lukion toimintaa halutaan tarkastella myös pidemmällä aikavälillä. Arvostamme suuresti aloitteen allekirjoittaneiden tahtotilaa olla mukana tukemassa lukion kehittämistä.

Lukion tämänhetkinen toiminta ei aivan välttämättä edellytä lisätiloja tai erillisiä toimipisteratkaisuja. Lukio pystyy järjestämään opetuksensa ja muun toimintansa nykyisissä tiloissa myös tilanteessa, jossa opiskelijamäärä kasvaa tulevaisuudessa; nykyisiin tiloihin saadaan sopimaan noin 170 opiskelijan kokonaisuus. Jos opiskelijamäärä nousisi tästä voimakkaasti, voitaisiin käyttää Matti Lohen koululta vapautuvia tiloja, mikä helpottaisi yhteisten opettajien työn organisoimista. Matti Lohen koulun kiinteistön käyttöaste saataisiin näin pysymään vahvalla tasolla. Lukio ja sivistystoimi palaavat mielellään tilaratkaisujen tarkasteluun siinä vaiheessa, mikäli lukion opiskelijamääräennuste kasvaisi niin suureksi, että nykyiset tilat eivät enää vastaa toiminnan tarpeita.

Lukion toiminnan hajauttaminen kahteen maantieteellisesti erilliseen toimipisteeseen ei ole lukion nykyisessä eikä ennakoitavassa tilanteessa tarkoituksenmukaista. Toiminnan hajauttaminen johtaisi väistämättä ryhmäkokojen pienenemiseen, mikä lisäisi opetuksen opiskelijakohtaisia kustannuksia. Samalla se voisi heikentää lukion yhteisöllisyyttä, ryhmädynamiikkaa ja opiskelijoiden kokemaa yhteenkuuluvuutta, jotka ovat lukio-opintojen sujuvuuden ja opiskeluhyvinvoinnin kannalta keskeisiä tekijöitä. Toiminnan keskittäminen tukee opetuksen laatua, opiskelijoiden arjen sujuvuutta sekä henkilöstön työn hallittavuutta.

Toiminnan hajauttaminen kahteen toimipisteeseen lisäisi voimakkaasti kunnan koulukuljetuskuluja: kyydit pitäisi järjestää kirkonkylältä, Pakarilasta ja Saikarista. Opettajien matkakulut opetuspisteiden välillä olisivat merkittävä lisäkulu. Arvio opiskelijoiden kuljetuskuluista on noin 56 000 € vuositasolla ja opettajien matkoista noin 15 000 € vuositasolla. Tämä arvio perustuu oletukseen, että opiskelijoiden kuljetuksessa voitaisiin käyttää samaa kalustoa kuin perusopetuksen oppilaiden kuljetuksissa. Jos lukujärjestysteknisistä syistä jouduttaisiin ratkaisuun, että lukion ja perusopetuksen kuljetukset hoidettaisiin eri kalustolla, kuljetuskulut nousisivat tästä vielä merkittävästi lisää.

Opetuksen organisoiminen lukujärjestysteknisesti kolmessa yksikössä yhteensopiviksi sekä yhteisten opettajien työn sovittaminen toisistaan etäällä oleviin yksiköihin käy käytännössä mahdottomaksi. Yritimme hahmottaa lukujärjestyksiä eri mittaisin oppitunnein, mutta toimivan kokonaisuuden synnyttäminen näyttää mahdottomalta. Ratkaisu olisi luokattoman lukion toimintaperiaatteiden vastaista, kun ryhmien joustava vaihtaminen kesken päivän kävisi opiskelijoille mahdottomaksi; eri oppiaineissa on samassa ryhmässä eri luokka-asteilta

olevia opiskelijoita. Ratsastusopetuksen organisoiminen vaikeutuisi olennaisesti opiskelijoiden matkojen pidentyessä siirtymiin tarvittavan ajan takia.

Erityisopettajan työn organisoiminen vaikeutuisi merkittävästi. Opiskeluhuollon järjestäminen hankaloituisi. Opiskelijoiden periaatteellinen oikeus opiskeluhuoltoon voisi vaarantua.

Aloitteessa esitetyt ratkaisut edellyttäisivät mittavaa ennakkovalmistelua, joka koskisi muun muassa opetuksen organisointia, henkilöstön työmatka- ja -aikajärjestelyjä, opiskelijahuoltoa sekä kuljetusjärjestelyjä. Lisäksi lukion koulutustarjontaa ja opetuksen järjestämistapaa koskevat tiedot on julkaistava Opintopolku-palvelussa yhteishaun alkaessa siten, että ne vastaavat tosiasiallisesti toteutettavaa opetusta. Näitä tietoja ei voida muuttaa yhteishaun käynnistymisen jälkeen opiskelijoiden oikeusturvan vuoksi.

Yhteishaku on alkanut 17.2. ja päättyy 17.3.2026; lukion toiminta- ja tilaratkaisuja ole mahdollista muuttaa siten, että päätökset ehtisivät viranomaisvaatimusten mukaisesti hakijoiden tietoon ennen yhteishaun käynnistymistä. Mikäli tällaiset järjestelyt haluttaisiin syksystä 2026 alkaen, niiden olisi tullut olla tiedossa ja valmistelussa jo aikaisemmin.

Tässä vaiheessa ei siis ole pedagogisia, toiminnallisia eikä taloudellisia perusteita lukion toiminnan hajauttamiselle tai laajamittaisten tilajärjestelyjen käynnistämiseksi.

On kuitenkin syytä todeta, että lukiolla on tunnistettu tilantarve erityisesti Satulateatterin toimintaan. Teatteritoiminnalle soveltuvien tilojen puute on ollut haaste jo usean vuoden ajan. Mahdollisia ratkaisuja tulisi tarkastella ensisijaisesti lukion välittömässä läheisyydessä, jotta ne tukisivat opiskelijoiden arkea ja mahdollistaisivat liikkumisen koulupäivän aikana ilman erillisiä kuljetusjärjestelyjä. Lukio toivoo, että lukion kehittämisestä kiinnostuneet tahot voisivat jatkossa olla apuna ja yhteistyössä mukana etsimässä lukiolle kestäväää ratkaisua Satulateatterin pysyville tiloille.

Lukio ja sivistystoimi arvostavat vilpittömästi aloitteen taustalla olevaa kehittämistahtoa ja ymmärrystä lukion elinvoimavaikutuksista. Tällä hetkellä esitettyihin toimenpiteisiin ei kuitenkaan ole toiminnallisia edellytyksiä eikä realistista aikataulua. Lukio jatkaa toimintaansa nykyisissä tiloissa ja kehittää toimintaansa hallitusti ja suunnitelmallisesti osana kunnan kokonaisuutta.

## **Vaikutusten arviointi**

### **1) Talous**

- Koulukyydit yhteensä noin 56 000 € (jos käytettäisiin samaa kalustoa kuin perusopetuksessa)
- Opettajien matkat noin 13 000 €
- Erityisopettajan matkat noin 2000 €

## 2) Pedagoginen tarkoituksenmukaisuus ja toimivuus

Ratkaisu vaikeuttaisi olennaisesti opetuksen järjestämistä, erityisesti yhteisten opettajien käyttöä lisääntyvien matka-aikojen takia. Myös lukujärjestysteknisesti ratkaisu olisi haastava. Opiskelijoiden koulupäivät venyisivät merkittävästi, jos kyydeissä pyritäisiin hyödyntämään samaa kalustoa kuin perusopetuksen kyydeissä. Jos kyytiratkaisu rakennettaisiin erillisen kaluston varaan, kuljetuskulut kohoaisivat entisestään.

Merkittävä osa lukion opiskelijoista hakeutuu Rautalamille ratsastusopintojen takia. Niiden saavuttamisen helppous on olennainen kriteeri opiskelijoiden tehdessä oppilaitosvalintoja. Lukio-opetuksesta osan mahdollisesti siirtyessä Kerkonjoen koululle ratsastusopetuksen organisoiminen vaikeutuisi merkittävästi. Pidentyneet matka-ajat lyhentäisivät ratsastusopetuksen saatavilla olevia aikoja. Sujuva siirtyminen lukiolta ratsastuskeskukseen on arjen helppouden kannalta keskeinen tekijä.

Kerkonjoen koulun salin käyttäminen teatteriopetukseen ei ole toimiva. Sali on muodoltaan kapea. Esityksien järjestäminen salissa ei ole tarkoituksenmukaisesti organisoitavissa tilan muodon takia. Teatterin harjoitusjaksojen järjestäminen pitkän matkan päähän vaatisi monimutkaisia, ylimääräisiä ja hintavia kuljetusjärjestelyjä.

## 3) Lapsivaikutukset, lapsen oikeuksien toteutuminen

**Lapsen oikeus elämään ja kehittymiseen** voi toteutua, annetaanpa lukio-opintoja missä opetuspisteessä tahansa. Opiskeluhuollon palvelujen saatavuuden ja erityisopetuksen saatavuuden heikentyessä oikeus kehittymiseen voi kuitenkin olennaisesti vaarantua. Pitkien matka-aikojen takia mahdollisuus harrastuksiin, virkistykseen ja riittävään lepoon voivat kaventua.

**Yhdenvertaisuus:** Jos kaikki opiskelijat matkaisivat tasapuolisesti Kerkonkoskelle, ratkaisu olisi näennäisesti yhdenvertainen. Opiskeluhuoltopalvelujen saatavuuden vaikeutuminen ja erityisopetuksen saatavuuden mutkistuminen voivat kuitenkin olla yhdenvertaisuudelle uhkia. Erityisesti heikoimmassa asemassa olevat opiskelijat kärsisivät.

**Lapsen edun ensisijaisuus:** Opetuksen hajottaminen kahteen opetuspisteeseen mutkistaisi merkittävästi opiskelijoiden arkea. Opiskeluhuoltopalvelujen saatavuus voisi olennaisesti kärsiä. Oikeus harrastuksiin ja riittävään lepoon saattaisi kaventua koulupäivien pidentyessä merkittävästi matka-aikojen takia. Arjen sujuvuuden kannalta olennaista on koulun ja ratsastuskeskuksen läheisyys. Toiminnan jakaminen kahteen, toisistaan etäällä sijaitsevaan yksikköön ei ole lapsen edun mukainen.

**Osallisuus ja kuulluksi tuleminen:** Kunnan nuoret ovat ottaneet asiaan kantaa sekä lukion opiskelijakyselyllä että nuorisovaltuusto RauNon kannanotossa. Opiskelijoiden viesti on yksiselitteinen; toiminnallisesti tarkoituksenmukaiseksi ratkaisuksi nuoret näkevät opetuksen toteuttamisen kirkonkylällä, lähellä ratsastuskeskusta. Päättäjien olisi tässä asiassa viisasta kuulla nuorten näkemystä.

#### 4) Henkilöstöpolitiikka

Henkilöstön käyttö mutkistuisi: lukion ja perusopetuksen yhteisten opettajien työpäivien suunnittelu ja toteutus vaikeutuisi merkittävästi. Lukion henkilöstön yhteishenki voisi kärsiä toiminnan jakaantuessa etäällä toisistaan oleviin sijainteihin. Hyvä yhteishenki on tällä hetkellä lukion vahvuus.

Lukion ja perusopetuksen yhteistyö on mahdollista ja se osaltaan voi turvata perusopetuksen aineenopettajille työtunteja. Mutta tällainen yhteistyö ei edellytä toiminnan hajauttamista kahteen lukion opetuspisteeseen.

Lukion henkilöstön näkemys ei liioin puolla toiminnan hajauttamista Kerkonjoen koululle.

#### 5) Elinvoimavaikutukset

Ratkaisulla on paikallisesti rajattuja myönteisiä elinvoimavaikutuksia Kerkonkosken alueella rakennuksen käytön ja vähäisen arkisen asioinnin lisääntymisen kautta. Vaikutukset ovat kuitenkin mittakaavaltaan pieniä ja pääosin symbolisia. Samanaikaisesti toiminnan hajauttaminen lisää opiskelijoiden ja henkilöstön liikkumista, pidentää koulupäiviä ja heikentää lukion yhtenäisyyttä ja vetovoimaa, millä voi olla pidemmällä aikavälillä kielteisiä vaikutuksia koko kunnan elinvoimaan. Kokonaisuutena ratkaisu ei tuota sellaista elinvoimahyötyä, joka kompensoisi sen aiheuttamia pysyviä lisäkustannuksia ja ilmastovaikutuksia.

- Ratkaisulla on **rajattu paikallinen vaikutus** Kerkonkosken alueella vähällä käytöllä olleen rakennuksen käyttöönoton kautta.
- Toiminnan volyymi on vähäinen eikä ratkaisulla ole **merkittävää vaikutusta alueen palveluihin tai työllisyyteen**.
- Opetustoiminnan hajauttaminen lisää liikkumistarvetta ja vähentää toiminnan keskittämistä saatavia hyötyjä.
- Ratkaisu ei vahvista lukion vetovoimaa eikä synnytä uusia pysyviä elinvoimatekijöitä kunnan tasolla.
- Kokonaisuutena ratkaisu ei tuota merkittäviä myönteisiä elinvoimavaikutuksia ja voi lisäkustannusten, lisääntyvän liikkumistarpeen sekä toiminnan hajautumisen kautta jopa **heikentää kunnan elinvoiman edellytyksiä pitkällä aikavälillä**.

Opiskelijamäärä voi kuitenkin kasvaa myös ilman kahden opetuspisteen tuottamia merkittäviä lisäkuluja elinvoimavaikutusten merkittävästi kärsimättä kuntatasolla.

## 6) Ympäristövaikutukset

Ratkaisu lisää kuljetussuoritteita: linja-autoliikenteen lisääjo on noin 12 500 km / v ja henkilöstön henkilöautoilun lisääjo vähintään 23 000 km / v. Dieselkäyttöiselle linja-autolle käytetään Traficomien raportissa esitettyä laskenta-arvoa 949 gCO<sub>2</sub> / ajokm ja henkilöautoille Traficom-lähtöistä keskiarvoa 136,3 gCO<sub>2</sub> / km. Näillä oletuksilla lisäliikenteen päästöt ovat yhteensä noin 15,0 tCO<sub>2</sub> / v. Lisäksi Kerkonkosken kiinteistön käyttöönotto edellyttää lisälämmitystä; lämmitettävän alan (600 m<sup>2</sup>) lämmitysenergian tarve on suuruusluokkaa 102 MWh/v. Hakelämmityksessä polton CO<sub>2</sub> on biogeenistä (fossiilinen CO<sub>2</sub> poltosta 0), mutta toimitusketjun fossiiliset päästöt ovat arviolta noin 12 kgCO<sub>2</sub>e / MWh, jolloin lämmityksen lisäpäästöt ovat noin 0,0–1,2 tCO<sub>2</sub>e / v raportointitavasta riippuen.

Ympäristövaikutukset olisivat merkittävästi negatiiviset.

## YHTEENVETO

Kaikkien edellä kuvattujen tekijöiden perusteella esitetään, että lukion toimintaa kehitetään ensisijaisesti kirkonkylällä eikä lukion toimintaa lähdetä jakamaan kahteen, toisistaan etäällä olevaan opetuspisteeseen.

Lukion toiminnan kehittäminen ja opiskelijamäärän kasvattaminen on arvokas, yhteinen tavoite, joka vahvistaa kunnan elinvoimaa.